

НАЦРТ ЗАКОНА О РАЦИОНАЛНОЈ УПОТРЕБИ ЕНЕРГИЈЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет и циљ закона

Члан 1.

Овим законом се уређује област рационалне и ефикасне употребе енергије и енергената (у даљем тексту: енергије), у сектору производње, преношења, дистрибуције и потрошње енергије, а посебно: основни акти политике рационалне употребе енергије, систем менаџмента енергијом, означавање класе и минимални захтеви енергетске ефикасности производа који за рад користе енергију или посредно и непосредно утичу на потрошњу енергије, означавање класе и минимални захтеви енергетских својстава зграда, захтеви енергетске ефикасности у испоруци енергије економски и финансијски подстицаји за ефикасно коришћење енергије, промовисање тржишта енергетских услуга, надзор над спровођењем овог закона и друга питања од значаја за права и обавезе физичких и правних лица у вези са рационалном и ефикасном употребом енергије.

Посебним законом основаће се фонд за енергетску ефикасност (у даљем тексту: Фонд), као правно лице, ради обезбеђивања финансијских средстава за подстицање пројеката рационалне употребе енергије.

Законом из става 2. овог члана уредиће се делатност и организација Фонда, извори средстава, намена и начин коришћења средстава Фонда, те друга питања у вези са делатношћу Фонда.

Члан 2.

Основни циљеви овог Закона су да допринесе повећању сигурности снабдевања енергијом, њеном ефикаснијем коришћењу, повећању конкурентности привреде, смањењу негативних утицаја енергетског сектора на животну средину, као и да се подстакне одговорно понашање према енергији, на основу спровођења политике рационалне и ефикасне употребе енергије и мера енергетске ефикасности у секторима производње, преношења, дистрибуције и коришћења енергије.

Члан 3.

Министарство надлежно за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство) одговорно је за креирање политике рационалне и ефикасне употребе енергије, утврђивање и надгледање остваривања циљева из ове области, проверу енергетских уштеда и извештавање резултата, предлагање Влади правних аката који следе из овог закона као и њихово спровођење, те сарадњу са међународним институцијама по питањима рационалне и ефикасне употребе енергије.

Члан 4.

Агенција за енергетску ефикасност (у даљем тексту: Агенција) која је образована и чији је статус одређен законом којим се уређује област енергетике, пружа Министарству стручну помоћ у вези послова организовања и праћења рада система менаџмента енергијом, као и других стручних послова из области рационалне и ефикасне употребе енергије прописаних овим законом.

Члан 5.

Корисници енергије, обухваћени овим Законом, су нарочито:

- привредна друштва –корисници велике количине енергије, са претежном делатношћу у производном сектору;
- привредна друштва – корисници велике количине енергије, са претежном делатношћу у сектору трговине и услуга;
- јавни сектор;
- зграде;
- домаћинства;
- транспорт;
- остали корисници енергије.

Сектори производње, преношења и дистрибуције енергије, обухваћени овим Законом, у смислу потребе рационалне и ефикасне употребе енергије су нарочито:

- производња, пренос и дистрибуција топлотне енергије;
- производња, пренос и дистрибуција електричне енергије,
- испорука природног гаса и остали сектори производње, преношења и дистрибуције енергије.

2. Појмови

Члан 6.

Појмови употребљени у овом закону имају следећа значења:

1. **дистрибутивни систем** - систем којим се енергија дистрибуира крајњим купцима;
2. **дистрибутер енергије** – физичко или правно лице одговорно за преношење енергије, ради испоруке крајњим потрошачима и дистрибутивним станицама које продају енергију крајњим потрошачима;
3. **ефикасно коришћење енергије** - коришћење енергије за квалитетно обављање одговарајућих активности и пружање услуга на начин којим се, постиже минимална потрошња енергије, у оквиру техничких могућности савремених постројења, опреме и уређаја;
4. **ESCO (energy service company)** – физичко лице или привредно друштво, односно друго правно лице за обављање енергетских услуга (у даљем тексту:

- ЕСКО) које повећавају енергетску ефикасност зграде, технолошког процеса и услуге и које до извесног степена прихвата финансијски ризик за обављене енергетске услуге, тако што наплату својих услуга, потпуно или делимично, остварује на основу постигнутих уштеда насталих на основу спроведених мера и скупа других прихваћених извођачких критеријума;
5. **еко - дизајн** - скуп услова које мора да испуњава производ који користи енергију у погледу заштите животне средине у периоду који обухвата процес његовог настанка, период његове употребе, као и период стављања производа ван употребе;
  6. **елаборат о енергетској ефикасности зграде** - елаборат у коме се на основу прописаних метода документовано израчунава, односно процењује енергетско својство зграде;
  7. **елаборат о енергетској ефикасности постројења** - елаборат у коме се на основу прописаних метода документовано израчунава, односно процењује степен енергетске корисности постројења;
  8. **елемент зграде** - технички систем зграде или елемент омотача зграде;
  9. **енергетска ефикасност** - однос између оствареног резултата у услугама, добрима или енергији и за то утрошене енергије;
  10. **енергетска класа (разред) зграде** - показатељ енергетских својстава зграде изражен збиром потребне енергије за грејање, хлађење, вентилацију, климатизацију и припрему санитарне топле воде, осветљења и друге намене у току једне године, сведене на јединицу нето површине грејног дела зграде уз коришћење референтних климатских података за предметну локацију;
  11. **енергетска класа производа** - класификација енергетских производа који посредно или непосредно значајно утичу на количину употребљене енергије током употребе, означена на таквом производу, у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона;
  12. **енергетска санација зграде** - извођење грађевинских и других радова на постојећој згради, као и поправка или замена уређаја, постројења, опреме и инсталација истог или мањег капацитета, а којима се не утиче на стабилност и сигурност објекта, не мењају конструктивни елементи, не утиче на безбедност суседних објеката, саобраћаја, не утиче на заштиту од пожара и заштиту животне средине, али којима се мења спољни изглед уз потребне сагласности, у циљу повећања њене енергетске ефикасности;
  13. **већа енергетска санација зграде** – санација зграде где укупни трошкови реновирања који се односе на омотач зграде и техничке системе зграде су већи од 25% од вредности зграде, искључујући вредност земљишне парцеле на којој је зграда саграђена;
  14. **енергетска услуга** – материјална корист, средство или добро које се остварује при рационалном и ефикасном коришћењу енергије, тј.

- комбинацијом енергетски ефикасних технологија, односно активности које могу да укључе одговарајућа руковања, одржавања и контроле неопходне за пружање услуге, а која се пружа на основу уговора. Примењене технологије, односно активности треба да у нормалним условима на проверљив, мерљив, односно процењив начин, доводе до побољшања енергетске ефикасности, односно уштеда примарне енергије.
15. **енергетски менаџер** - лице именовано од стране обвезника система менаџмента енергијом да прати и бележи начине коришћења и количине употребљене енергије, предлаже и спроводи мере рационалног и ефикасног коришћења енергије и обавља друге послове утврђене овим законом;
  16. **енергетски преглед** - систематска процедура за прибављање потребних података и сазнања о постојећем нивоу и начину производње, преношења, дистрибуције и употребе енергије неког објекта, производног процеса, приватних и јавних услуга, помоћу којих се утврђују и квантификују могућности за економски исплативу, рационалну и ефикасну употребу енергије. О спроведеном енергетском прегледу овлашћени енергетски саветници подносе извештај;
  17. **енергетски сарадник** - лице именовано од стране обвезника система менаџмента енергијом да спроводи мере рационалног и ефикасног коришћења енергије, по налогу енергетског менаџера и обавља друге послове утврђене овим законом;
  18. **енергетски систем** - енергетски објекти међусобно повезани тако да чине јединствен техничко - технолошки систем;
  19. **енергетски субјект** - правно лице, односно предузетник, које је уписано у регистар за обављање једне или више енергетских делатности;
  20. **енергетско својство зграде** - прорачуната или измерена количина енергије која је потребна како би се задовољиле енергетске потребе зграде при уобичајеном начину њеног коришћења, које пре свега укључују енергију за грејање, хлађење, вентилацију, потрошну топлу воду и осветљење;
  21. **енергија** - електрична енергија, топлотна енергија и енергенти који се налазе у продаји: природни гас (укључујући и случај када се налази у течном стању), течни нафтни гас, угаљ, мазут и друга горива за грејање и хлађење, све врсте горива за погон транспортних средстава (изузев горива за погон у авио и поморском транспорту) , обновљиви енергенти и електрична или топлотна енергија добијена фракцијом комуналног отпада;
  22. **зграда** - објект са кровом и спољним зидовима, који користи енергију за стварање унутрашњих климатских услова, изграђена као самостална употребна целина која пружа заштиту од временских и спољних утицаја, а намењена је за становање, обављање неке делатности или за смештај и

- чување животиња, робе, опреме за различите производне и услужне делатности и др.;
23. **зграде са скоро нултом потрошњом енергије** - зграде чије су енергетске потребе (енергија за грејање, хлађење, вентилацију, климатизацију, припрему потрошне топле воде и осветљење) приближно једнаке нули или веома ниске, а које енергетске потребе претежно задовољавају енергијом из обновљивих извора енергије;
  24. **извештај енергетског менаџера** - писани извештај којим енергетски менаџер извештава Министарство о спроведеним мерама и активностима дефинисаним програмом за рационалну употребу енергије;
  25. **извештај о енергетском прегледу** - писани извештај који након спроведеног енергетског прегледа, подносе овлашћени енергетски саветници, а који поред елабората о енергетској ефикасности постројења, односно зграде садржи техно-економску анализу могућности повећања енергетског степена корисности постројења, односно могућности побољшања енергетских својстава зграде, оправданости комбиноване производње електричне и топлотне енергије, употребе обновљивих извора енергије, топлотних пумпи, смањења емисије CO₂ и др.;
  26. **индикативни циљ** – планирани износ уштеда енергије која се изражава у апсолутном износу у TJ (тераџулима) или еквивалентној јединици и у процентима у односу на просечну потрошњу енергије;
  27. **испоручилац** - произвођач или његов овлашћени представник или увозник који на тржишту ставља производ у промет или га пушта у рад;
  28. **јавни сектор** - директни или индиректни корисник буџета Републике Србије, директни или индиректни корисник буџета аутономне покрајине, у које спадају и организације за обавезно социјално осигурање, директни или индиректни корисник буџета јединице локалне самоуправе, привредно друштво или друго правно лице у коме Република Србија, односно аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има одлучујући утицај на управљање;
  29. **јединица зграде** - део, спрат, стан или пословни простор унутар зграде, који је намењен или пренамењен за одвојену употребу;
  30. **комбинована производња електричне и топлотне енергије** (когенерација) - процес истовремене производње топлотне и електричне, односно механичке енергије;
  31. **котао** - уређај који се састоји од горионика и тела котла, у коме се вода загрева енергијом ослобођеном у процесу сагоревања;
  32. **купац енергије** - правно или физичко лице које је у том својству дефинисано законом којим се уређује област енергетике;

33. **лист са подацима** – типска табела са информацијама о енергетском производу;
34. **мере за ефикасно коришћење енергије** – све активности и радње које доводе до проверљивог и мерљивог или процењивог повећања енергетске ефикасности у секторима потрошње енергије;
35. **механизам енергетске ефикасности** - општи инструменти које користи Влада, органи државне управе и други државни органи или друга тела у Републици Србији, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге јавне службе ради стварања оквира подршке или подстицаја за учеснике на тржишту да пружају и набављају енергетске услуге и примењују мере које воде ефикаснијој употреби енергије;
36. **номинална декларисана снага уређаја** - топлотни проток, изражен у kW, за који произвођач гарантује да ће уређај обезбедити при наведеном номиналном степену корисности и током непрекидног рада;
37. **обвезници** система менаџмента енергијом - привредна друштва која користе више енергије од количине коју пропише министар надлежан за послове енергетике (у даљем тексту: Министар), органи државне управе и други органи Републике Србије, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе са више од 20000 становника, као и друге јавне службе које користе зграде и друге објекте у јавној својини;
38. **објекат** - грађевина спојена са тлом, која представља физичку, функционалну, техничко - технолошку целину са свим потребним инсталацијама, постројењима и опремом, односно саме инсталације, постројења, опрема и уређаји који се уграђују у објекат или самостално изводе (зграде свих врста, енергетски објекти, унутрашња и спољна мрежа и инсталације, објекти комуналне инфраструктуре, индустријски, пољопривредни и други привредни објекти, објекти спорта и рекреације, и сл);
39. **овлашћени енергетски саветник** - лице овлашћено за вршење енергетског прегледа у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона;
40. **омотач зграде** - саставни елементи зграде, који одвајају њену унутрашњост од спољашње околине;
41. **оператор дистрибутивног система** - физичко или правно лице (енергетски субјект) који је одговоран за рад, одржавање и развој дистрибутивног система електричне или топлотне енергије или природног гаса;
42. **остали подаци** - информације о својствима и обележјима енергетског производа, које се односе или су корисне у процени количине енергије и других битних ресурса које он користи или помажу да се то оцени, а засноване су на мерљивим подацима;

43. **остали битни ресурси** - вода, хемијска средства или друге супстанце које енергетски производ користи приликом уобичајеног начина рада;
44. **план рационалне употребе енергије** – план којим обвезник система менаџмента енергијом обавештава Министарство о планираном начину остваривања и величини индикативног циља уштеде енергије, за период од најмање три године;
45. **програм рационалне употребе енергије** - писани документ са мерама и активностима којим обвезници система менаџмента енергијом планирају да спроведу план рационалне употребе енергије;
46. **повећање енергетске ефикасности** - смањење потрошње енергије за исти обим и квалитет обављених активности и пружених услуга или повећање обима и квалитета обављених активности и пружених услуга уз исту потрошњу енергије, а које се остварује применом мера ефикасног коришћења енергије;
47. **преносни систем** - систем за преношење електричне енергије преко повезаних система високих напона ради испоруке крајњим корисницима или дистрибутивним системима, односно транспорт гаса, нафте, деривата нафте и топлотне енергије од произвођача или других система, односно терминала до дистрибутивних система или корисника, а не обухвата снабдевање;
48. **енергетски производ** – технички и кућни уређаји и остали производи који користе енергију или производ чија употреба има утицаја на потрошњу енергије током коришћења, који је у промету на тржишту или у употреби, укључујући и делове намењене уградњи у енергетске производе који су у промету на тржишту или у употреби као засебни део, чија се еколошка својства могу независно оценити;
49. **продавац** - продавац у малопродаји или друга особа која крајњим корисницима продаје, изнајмљује, продаје кроз закуп или приказује енергетске производе;
50. **рационална употреба енергије** - промишљена и са аспекта намене оправдана употреба енергије;
51. **реконструкција** - извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту којима се: утиче на стабилност и сигурност објекта; мењају конструктивни елементи или технолошки процес; мења спољни изглед објекта и повећава број функционалних јединица;
52. **систем даљинског грејања** - систем у оквиру ког се у централизованом постројењу обавља производња, преко дистрибутивног система дистрибуира и у више зграда за потребе грејања испоручује топлотна енергија у виду водене паре, топле или вреле воде;

53. **систем даљинског хлађења** - систем у оквиру ког се у централизованом постројењу обавља производња, преко дистрибутивног система дистрибуира и у више зграда у сврху хлађења испоручује расхлађени флуид;
54. **систем менаџмента енергијом** - (систем организованог управљања енергијом) најшири скуп регулаторних, организационих, подстицајних и техничких и других мера и активности, те организованог праћења и анализе потрошње енергије, које у оквирима својих надлежности, утврђују и спроводе органи државне управе, органи јединица локалне самоуправе и обвезници енергетског менаџмента;
55. **систем за климатизацију** – систем уређаја и опреме којим се за неки затворени простор врши припрема ваздуха у смислу контроле унете количине свежег ваздуха, регулације температуре и влажности ваздуха у том простору;
56. **технички системи зграде** - техничка опрема за грејање, хлађење, климатизацију, вентилацију, припрему топле воде, осветљење, или комбинација опреме за те намене, у згради или јединици зграде;
57. **топлотна пумпа** - уређај или технички систем који омогућава да се топлотна енергија преноси у смеру супротном од природног тока, тј. са околног ваздуха, воде или земље ниже температуре на ваздух у згради или потрошну топлу воду више температуре, дакле за потребе грејања или за индустријске намене. Код повратних топлотних пумпи проток топлоте може бити и из зграде ка околини;
58. **трошковно оптимални ниво** – ниво енергетског својства зграде који доводи до најнижих укупних трошкова током процењеног економског века трајања зграде
59. **уговарање енергетског учинка** – уговорни аранжман између корисника и испоручиоца енергетских услуга (уобичајено ЕСКО) као мера за побољшање енергетске ефикасности, где се трошкови увођења тих мера плаћају према степену побољшања енергетске ефикасности који је уговором договорен;
60. **уговор о финансирању од треће стране** - уговор који, поред снабдевача енергије и корисника мера за побољшање енергетске ефикасности, укључује и трећу страну, ЕСКО или друго правно лице, које обезбеђује новчана средства за спровођење мера и обрачунава кориснику накнаду која одговара делу енергетских уштеда које су резултат спроведених мера;
61. **уштеђена енергија** - количина енергије која је остала сачувана због примене једне или више мера ефикасног коришћења енергије, а која се установљава мерењем или проценом утрошене енергије пре и после примене наведених мера, уз усклађивање према спољашњим условима који утичу на потрошњу енергије;

62. финансијски инструменти за уштеду енергије – сви финансијски инструменти као што су фондови, субвенције, смањење пореза, зајмови, финансирање од треће стране, уговарање енергетског учинка, уговори којим се гарантују уштеде енергије, енергетско подуговарање и други сродни уговори који су правним или физичким лицима доступни на тржишту, с циљем да делимично или потпуно покрију почетне трошкове пројекта којим се уводе мере побољшања енергетске ефикасности.

II. ПОЛИТИКА РАЦИОНАЛНЕ И ЕФИКАСНЕ УПОТРЕБЕ ЕНЕРГИЈЕ

1. Основни акти

Члан 7.

Основни акти којим се утврђује политика рационалне и ефикасне употребе енергије су:

- 1) Стратегија развоја енергетике Републике Србије која се припрема и доноси на начин уређен законом којим се уређује област енергетике (у даљем тексту: Стратегија);
- 2) Програм остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије (у даљем тексту: Програм остваривања стратегије), који се припрема и доноси на начин уређен законом којим се уређује област енергетике;
- 3) Акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије, и
- 4) Програми и планови рационалне употребе енергије обвезника система менаџмента енергијом.

Члан 8.

Стратегијом, у смислу рационалне и ефикасне употребе енергије одређују се основни правци и главни циљеви и мере за рационалну и ефикасну употребу енергије, а Програмом остваривања Стратегије се утврђују услови, начин и динамика њиховог остваривања.

2. Акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије

Члан 9.

Акционим планом за енергетску ефикасност Републике Србије (у даљем тексту: Акциони план), у складу са Стратегијом, на период од најмање три године, ближе се утврђује спровођење политике и мера ефикасног коришћења енергије код крајњих корисника енергије.

Акциони план нарочито садржи:

- 1) индикативни циљ ефикасног коришћења енергије Републике Србије за период од три године, у складу са дугорочним циљем ефикасног коришћења енергије утврђеног Стратегијом;
- 2) мере за ефикасно коришћење енергије, активности, носиоце активности, рокове и процену очекиваних резултата сваке од мера којима се предвиђа остваривање индикативног циља;
- 3) финансијске инструменте предвиђене за спровођење планираних мера и активности ефикасног коришћења енергије;
- 4) оцену степена остварења индикативног циља ефикасног коришћења енергије из претходног Акционог плана.

Акциони план по потреби може детаљније покривати поједине секторе енергетике (попут зградарства, јавних и комерцијалних услуга, транспорта, индустрије и др.), које својом специфичношћу значајно утичу на потрошњу енергије а чијим би се унапређењем битно утицало на остваривање постављених циљева уштеда енергије.

Акциони план доноси Влада, на период од три године, на предлог Министарства.

Члан 10.

Министарство прати остваривање Акционог плана.

Извештај о спровођењу Акционог плана Министарство подноси Влади сваке године.

Извештај из става 2. овог члана обавезно садржи оцену ефеката реализације мера садржаних у Акционом плану, степен реализације постављених циљева, укључујући мере за превазилажење уочених проблема и тешкоћа.

III. СИСТЕМ МЕНАЏМЕНТА ЕНЕРГИЈОМ

Члан 11.

Систем менаџмента енергијом у оквирима својих надлежности, утврђују и спроводе Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада), Министарство, Агенција, обвезници система менаџмента енергијом и овлашћени енергетски саветници.

Обвезници система менаџмента енергијом

Члан 12.

Обвезници система менаџмента енергијом (у даљем тексту: обвезници) су:

- 1) привредна друштва уписана у регистар код Агенције за привредне регистре са претежном делатношћу у производном сектору, уколико користе више енергије од количине коју пропише Влада;
- 2) привредна друштва уписана у регистар код Агенције за привредне регистре са претежном делатношћу у сектору трговине и услуга уколико користе више енергије од количине коју пропише Влада;
- 3) привредна друштва уписана у регистар код Агенције за привредне регистре са претежном делатношћу у производном сектору која не потпадају под обавезу менаџмента енергијом према тачки 1) овог члана, а поседују објекте који у збиру користе више енергије од количине прописане у тачки 2) овог члана;
- 4) органи државне управе и други органи Републике Србије, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе са више од 20000

становника, као и друге јавне службе које користе зграде и друге објекте у јавној својини.

1. Надлежности Министарства

Члан 13.

Надлежности Министарства, односно Министра у вези са организовањем и спровођењем система менаџмента енергијом су да:

- 1) организује, спроводи и прати реализацију система менаџмента енергијом;
- 2) доноси подзаконске акте у складу са овим законом којима се доприноси успешном функционисању система менаџмента енергијом;
- 3) води и ажурира базу података обвезника система менаџмента енергијом;
- 4) прописује облик и структуру плана рационалне употребе енергије и програма рационалне употребе енергије обвезника система менаџмента енергијом;
- 5) прописује врсту података које прикупља и анализира енергетски менаџер, облик и структуру извештаја које подноси Министарству и рокове у којима се ти извештаји подносе;
- 6) прописује методологију за вршење енергетских прегледа и модел извештаја о извршеном енергетском прегледу;
- 7) прикупља и одобрава планове и програме рационалне употребе енергије обвезника система менаџмента енергијом, проверавајући њихову сагласност са Акционим планом;
- 8) прикупља годишње извештаје обвезника система менаџмента енергијом;
- 9) прописује услове, начин издавања и обнављања лиценци, начин и услове уписа физичких лица у регистар лиценцираних енергетских менаџера, начин и разлоге за њихово брисање из регистра;
- 10) прописује послове енергетских саветника, услове и начин издавања и обнављања лиценци за овлашћене енергетске саветнике и начин и услове уписа физичких лица у регистар овлашћених енергетских саветника, начин и разлоге за њихово брисање из регистра;
- 11) издаје лиценце енергетским менаџерима и енергетским саветницима;
- 12) доноси програме за теоретску и практичну обуку физичких лица за енергетске сараднике, енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике;
- 13) прописује услове и начин полагања испита за енергетског менаџера, енергетског сарадника и овлашћеног енергетског саветника;
- 14) утврђује висину накнаде за похађање обуке и полагање стручног испита за, енергетске сараднике, енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике;
- 15) врши надзор над радом Агенције у вези са организовањем и спровођењем система менаџмента енергијом;
- 16) преко система инспекцијског надзора из делокруга Министарства врши контролу спровођења и функционисања система менаџмента енергијом, у

погледу квалификација лица који обављају послове менаџмента енергијом, извештаја које они достављају по овом закону и спровођења мера енергетске ефикасности.

Члан 14.

Влада на предлог Министра утврђује годишње индикативне циљеве Републике Србије из члана 9. став 2. тачка 1) овог закона.

Влада на предлог Министра утврђује годишње индикативне циљеве обвезника система менаџмента енергијом, у складу са индикативним циљевима наведеним у ставу 1. овог члана.

Влада на предлог Министра прописује граничну вредност потрошње електричне енергије којом се одређује која привредна друштва су обвезници система менаџмента енергијом.

3. Надлежности Агенције

Члан 15.

Агенција обавља следеће послове у вези са организовањем и спровођењем система менаџмента енергијом:

- 1) организује обуку за енергетске менаџере, енергетске сараднике и овлашћене енергетске саветнике;
- 2) организује полагање стручног испита за енергетске менаџере, енергетске сараднике и овлашћене енергетске саветнике;
- 3) планира и утврђује динамику одржавања теоријских и практичних обука физичких лица за енергетске сараднике, енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике, као и начин пријављивања заинтересованих за похађање обуке;
- 4) издаје уверења енергетским менаџерима, којима се потврђује да је положен стручни испит за енергетског менаџера;
- 5) издаје уверења енергетским сарадницима, којима се потврђује да је положен стручни испит за енергетског сарадника;
- 6) издаје уверења овлашћеним енергетским саветницима, којима се потврђује да је положен стручни испит за овлашћеног енергетског саветника;
- 7) води списак издатих уверења из тач. 4), 5) и 6) овог члана и ажурира га најкасније месец дана након настанка било које промене о којој је писаним путем обавештена;
- 8) води регистар овлашћених енергетских саветника и ажурира листу њихових референци;
- 9) регистар са подацима о овлашћеним енергетским саветницима из тачке 8) овог члана објављује на интернет страници Агенције;
- 10) даје помоћ и подршку у организацији и имплементацији система менаџмента енергијом и имплементацији Акционог плана и извештава Министарство о резултатима енергетских уштеда;
- 11) обезбеђује бесплатне савете обвезницима система менаџмента енергијом;

- 12) припрема и имплементира посебне програме и пројекте за побољшање енергетске ефикасности, у складу са Акционим планом;
- 13) Министарству предлаже побољшање и даљи развој техничких прописа којима се усвајају стандарди у области рационалне употребе енергије;
- 14) изводи јавне кампање и друге едукативне активности у функцији јачања свести у односу на рационалну употребу енергије и подржава друге извођаче таквих кампања и активности;
- 15) доставља Министарству, ради доношења:
  - (1) предлог програма за теоретску и практичну обуку физичких лица за енергетске сараднике, енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике,
  - (2) предлог акта о висини накнаде за похађање обуке и полагање стручног испита за енергетске менаџере, енергетске сараднике и овлашћене енергетске саветнике, и
  - (3) предлог методологије за спровођење енергетског прегледа из члана 27. овог закона;
- 16) обавља и друге послове прописане овим законом.

4. Обавезе обвезника система менаџмента енергијом

Члан 16.

Обвезник система менаџмента енергијом има обавезу нарочито да:

- 1) реализује индикативни циљ који прописује Влада;
- 2) именује потребан број енергетских менаџера, односно енергетских сарадника, у складу са подзаконским актом о раду обвезника енергетског менаџмента из члана 13. тачка 2) овог закона;
- 3) доноси план рационалне употребе енергије, на период од три године, у складу са Стратегијом, Акционим планом и планираним циљем ефикасног коришћења енергије;
- 4) доставља план рационалне употребе енергије Министарству у роковима и на начин које прописује Министар;
- 5) доноси годишњи програм рационалне употребе у складу са планом рационалне употребе енергије и доставља га Министарству у роковима и на начин који прописује Министар;
- 6) спроводи мере за ефикасно коришћење енергије наведене у годишњем програму рационалне употребе енергије;
- 7) обавештава Министарство о лицу, односно лицима која код обвезника обављају послове енергетског менаџера и о лицу које је овлашћено да у име обвезника, поред енергетског менаџера, потписује извештаје из члана 13. тачка 8) овог Закона;
- 8) доставља Министарству годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у плану и програму рационалне употребе енергије, у роковима и на начин које прописује Министар;
- 9) предузима и друге активности и мере прописане законом.

Члан 17.

План рационалне употребе енергије из члана 16. тачка 3) овог закона, садржи нарочито:

- 1) планирани циљ уштеда енергије, који је у складу са планираним циљевима Стратегије, Програма остваривања Стратегије и Акционог плана;
- 2) преглед и процену годишњих потреба обвезника у енергији, као и преглед и процену енергетских својстава објеката;
- 3) предлог мера и активности које ће обезбедити рационалну употребу енергије;
- 4) носиоце и рокове реализације предложених мера,
- 5) рокове и процену очекиваних резултата сваке од мера којима се предвиђа остваривање планираног циља;
- 6) финансијске инструменте (изворе и начин обезбеђивања средстава) предвиђене за спровођење планираних мера и активности.

Члан 18.

План рационалне употребе енергије из члана 16. тачка 3) овог закона који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе као обвезник система менаџмента енергијом, садржи нарочито:

- план енергетске санације и одржавања јавних зграда које користе органи јединице локалне самоуправе, јавне службе и јавна предузећа чији је оснивач јединица локалне самоуправе, у смислу повећања њихове енергетске ефикасности;
- планове унапређења система комуналних услуга у смислу повећања њихове енергетске ефикасности (систем даљинског грејања, систем даљинског хлађења, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.);
- друге мере које се планирају у смислу рационалне употребе енергије.

Члан 19.

Годишњи програм рационалне употребе енергије из члана 16. тачка 5) овог закона детаљније разрађује план рационалне употребе енергије из члана 17. овог закона и садржи нарочито мере и активности којима се предвиђају рационално и ефикасно коришћење енергије, носиоци и рокови за спровођење планираних активности, те очекивани резултати за сваку од мера, односно активности.

Годишњи програм рационалне употребе енергије који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе детаљније разрађује план рационалне употребе енергије из члана 18. овог закона и садржи финансијске инструменте (изворе и начин обезбеђивања) предвиђене за спровођење планираних мера и представља саставни део буџета јединице локалне самоуправе.

Члан 20.

Енергетски менаџер је лице именовано од стране обвезника система менаџмента енергијом, које има обавезу нарочито да:

- 1) прикупља и анализира податке о начину коришћења енергије обвезника система менаџмента енергијом;

- 2) припрема планове и програме из члана 16. тач. 3) и 5) овог закона;
- 3) предлаже мере које доприносе рационалнијој употреби енергије и учествује у њиховој реализацији;
- 4) предузима и друге активности и мере прописане законом.

Послове енергетског менаџера искључиво може да обавља лице које има лиценцу за обављање послова енергетског менаџера.

Члан 21.

Енергетски сарадник је лице именовано од стране обвезника система менаџмента енергијом, које има обавезу да, пре свега, по налогу енергетског менаџера спроводи мере које доприносе рационалној употреби и ефикаснијем коришћењу енергије.

Послове енергетског сарадника може да обавља само физичко лице које је прошло обуку код Агенције и које има сертификат о положеном стручном испиту за енергетског сарадника.

3. Овлашћени енергетски саветници

Члан 22.

Овлашћени енергетски саветник је физичко или правно лице, уписано у регистар овлашћених енергетских саветника који води Министарство, овлашћено да обавља послове енергетских прегледа објеката, производних процеса и услуга које су у власништву других физичких или правних лица.

О извршеном енергетском прегледу објекта, производних процеса и услуга, овлашћени енергетски саветник подноси извештај о енергетском прегледу, у року од 30 дана од дана извршеног енергетског прегледа.

Овлашћени енергетски саветник дужан је да у року од 30 дана по извршеном енергетском прегледу обавести Агенцију о извршеном прегледу, на начин и у формату који утврди Агенција.

Члан 23.

Физичко лице може да обавља послове овлашћеног енергетског саветника уколико има лиценцу за обављање послова овлашћеног енергетског саветника.

Члан 24.

Енергетски преглед за привредна друштва из члана 12. тач. 1), 2) и 3) овог закона обавља правно лице:

- 1) које је регистровано за пројектовање, стручни надзор грађења, техничко саветовање, научно-истраживачку област, истраживање и развој у техничким наукама, научне и стручне послове из области енергетике;
- 2) које запошљава најмање три стручне квалификоване особе са лиценцом овлашћеног енергетског саветника;
- 3) није правоснажно осуђивано за привредни преступ;

- 4) које је уписано у регистар овлашћених енергетских саветника који води Агенција.

Члан 25.

Министар, на предлог Агенције ближе прописује облик и садржај извештаја о спроведеном енергетском прегледу, који садржи нарочито:

- 1) енергетски биланс објекта, производних процеса и услуга које су предмет прегледа;
- 2) процену постојећег нивоа енергетске ефикасности објекта, производних процеса и услуга које су предмет прегледа;
- 3) предлог мера за повећање енергетске ефикасности објекта, производних процеса и услуга које су предмет прегледа;
- 4) процену остваривих уштеда енергије и смањења емисије CO₂ за сваку предложену меру, као и процену укупних остваривих уштеда енергије и укупног смањења емисије CO₂ у случају истовремене примене више мера ефикасне употребе енергије, укључујући и економско-финансијску анализу тих мера;
- 5) завршно стручно мишљење које укључује предлог мера за ефикасно коришћење енергије које треба спровести.

За случај енергетског прегледа зграде, извештај о енергетском прегледу мора да садржи и извод у виду сертификата о енергетским својствима зграде.

Изглед и садржај сертификата о енергетским својствима зграде прописује министар задужен за послове грађевинарства.

Члан 26.

Овлашћеног енергетског саветника по потреби ангажују обвезници система менаџмента енергијом, који ће им путем извештаја о енергетском прегледу пружити савете и доставити списак мера за рационалну употребу и ефикасније коришћење енергије.

Овлашћеног енергетског саветника, у смислу става 1. овог члана, могу да ангажују и друга физичка или правна лица.

Члан 27.

Министар, на предлог Агенције ближе прописује методологију за спровођење енергетског прегледа објекта, производних процеса и услуга.

Методологија из става 1. овог члана се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет презентацији Агенције.

Резултати енергетског прегледа сматрају се ваљаним једино ако је преглед спроведен по прописаној методологији и то од стране овлашћеног енергетског саветника и приказан у прописаној форми извештаја о спроведеном енергетском прегледу.

Члан 28.

У случају да објекат прегледа представља искључиво зграду, као извештај о спроведеном енергетском прегледу зграде прихвата се и сертификат о енергетским

својствима објекта издат од стране организације коју је министар надлежан за послове грађевинарства посебним решењем овластио да може да издаје сертификате о енергетским својствима објекта.

Члан 29.

Енергетски преглед не може спровести овлашћени енергетски саветник који има конфликт интереса.

Конфликт интереса овлашћеног енергетског саветника постоји када је саветник, саветников супружник или неко од родбине саветника из првог или другог степена сродства (родитељи, деца, усвојоци и усвојеници, браћа или сестре):

- 1) запослен у привредном друштву које је предмет енергетског прегледа или је члан управног или надзорног одбора тог привредног друштва;
- 2) акционар или власник удела у привредном друштву које је наручило дати преглед;
- 3) запослен у привредном друштву које је урадило техничку документацију, или извршило техничку контролу техничке документације, или је било извођач радова на објекту или у правном лицу у коме се преглед врши.

Уз извештај о енергетском прегледу, саветник обавезно прилаже и потписану изјаву да се не налази у било којој од ситуација која је овим законом дефинисана као конфликт интереса.

Члан 30.

Обвезник и овлашћени енергетски саветник дужни су да извештаје о спроведеном енергетском прегледу архивирају и чувају најмање 10 година и по потреби достављају на увид Министарству.

Члан 31.

Овлашћени енергетски саветник је дужан да поштује правило поверљивости свих података до којих дође у обављању енергетског прегледа објекта, производних процеса и услуга физичких или правних лица, а који се односе на та лица.

Обавеза поштовања поверљивости може се укинути само од стране физичког или правног лица чија је зграда или постројење предмет енергетског прегледа или у случајевима када је то прописано законом.

Овлашћени енергетски саветник поверљиве податке не може користити за потребе или на штету трећих лица, нити стицати корист од њихове употребе.

4. Лиценце и уверења

Члан 32.

Уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског сарадника Агенција може издати лицу које испуњава следеће услове:

- 1) има најмање три године радног искуства на пословима руковања и одржавања уређаја, опреме и објеката;
- 2) је похађало курс из обуке за енергетске сараднике који организује Агенција;
- 3) је положило стручни испит за енергетског сарадника, који организује Агенција.

Члан 33.

Уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског менаџера Агенција може издати лицу које испуњава следеће услове:

- 1) има најмање диплому трогодишњих студија техничких факултета (основних академских студија);
- 2) је похађало курс из обуке за енергетског менаџера, који организује Агенција;
- 3) је положило стручни испит за енергетског менаџера, који организује Агенција.

Обука из става 1. тачка 2) овог члана није услов за полагање испита из става 1. тачка 3) овог члана, у случају да та лица имају диплому дипломских академских студија једног од факултета из става 1. тачка 1) овог члана.

Члан 34.

Уверење о положеном испиту за обављање послова овлашћеног енергетског саветника може се издати лицу које:

- 1) има уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског менаџера;
- 2) има најмање трогодишње искуство у обављању послова енергетских прегледа или такво искуство у испитивању енергетских или процесних инсталација;
- 3) је похађало курс теоретске и практичне обуке за овлашћеног енергетског саветника, који организује Агенција;
- 4) положило стручни испит за овлашћеног енергетског саветника, који организује Агенција.

Члан 35.

Лиценцу за обављање послова енергетског менаџера издаје Министар.

Лиценца се издаје решењем, у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови прописани законом и прописима донетим на основу њега.

Лиценца за обављање послова енергетског менаџера може се издати лицу које:

- 1) има уверење Агенције о положеном испиту за обављање послова енергетског менаџера;
- 2) три године радног искуства у струци;
- 3) поднесе захтев за издавање лиценце енергетског менаџера Министарству и уплати таксу прописану тарифом републичких административних такси која је саставни део закона којим се уређују републичке административне таксе.

Лиценца из става 1. овог члана издаје се на период од пет година.

Издата лиценца на захтев имаоца може се продужити, ако су у време подношења захтева испуњени услови утврђени овим законом за издавање лиценце.

Ближе услове за продужавање важности лиценце из става 5. овог члана прописује Министар.

Трошкове издавања и продужавања лиценце из става 3. овог члана сноси подносилац захтева за издавање лиценце.

Решење Министра којим се одбија захтев за издавање или продужавање важности лиценце коначно је.

Члан 36.

Издату лиценцу из члана 35. овог закона може решењем одузети Министар, на предлог Агенције или по сопственој иницијативи, ако утврди да енергетски менаџер несавесно и нестручно обавља послове за које му је лиценца издата.

Решење из става 1. овог члана коначно је.

Члан 37.

Лиценцу за обављање послова овлашћеног енергетског саветника издаје Министар.

Лиценца се издаје решењем, у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови прописани законом и прописима донетим на основу њега.

Лиценца за обављање послова овлашћеног енергетског саветника издаје се лицу које:

- 1) има уверење Агенције о положеном испиту за обављање послова овлашћеног енергетског саветника;
- 2) има уверење о положеном стручном испиту за добијање лиценце за израду елабората енергетске ефикасности зграда;
- 3) има диплому дипломских академских студија једног од техничких факултета и најмање три године радног искуства у струци;
- 4) није правоснажно осуђивано за било које кривично дело против имовине или против привреде;
- 5) поднесе захтев за издавање лиценце за енергетског саветника Министарству и уплати таксу прописану тарифом републичких административних такси која је саставни део закона којим се уређују републичке административне таксе.

Лиценца из става 1. овог члана издаје се на период од три године.

Издата лиценца из става 1. овог члана, на захтев имаоца може се продужити, ако су у време подношења захтева испуњени услови утврђени овим законом за издавање лиценце.

Ближе услове за продужавање важности лиценце из става 5. овог члана прописује Министар.

Трошкове издавања и продужавања важности лиценце из става 1. овог члана сноси подносилац захтева за издавање лиценце.

Решења којим се одбија захтев за издавање лиценце из става 1. овог члана коначно је.

Члан 38.

Издату лиценцу из члана 37. овог закона може решењем одузети Министар, на предлог Агенције или по сопственој иницијативи, ако утврди да овлашћени енергетски саветник несавесно и нестручно обавља послове за које му је лиценца издата.

Решење из става 1. овог члана коначно је.

На основу правоснажног решења из става 1. овог члана, којим је одузета лиценца, овлашћени енергетски саветник се брише из регистра енергетских саветника.

Лицу коме је лиценца одузета у смислу става 1. овог члана, може се поново издати лиценца, по испуњењу услова које ближе прописује Министар и истеку рока од три године од дана правноснажности решења о одузимању лиценце.

IV. ОЗНАЧАВАЊЕ НИВОА И МИНИМАЛНИ ЗАХТЕВИ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ЕНЕРГЕТСКИХ ПРОИЗВОДА И ЗГРАДА

1. Енергетски производи

Члан 39.

Влада, на предлог Министра, прописује:

- за које је врсте енергетских производа (кућни и други технички уређаји и производи који посредно или непосредно утичу на потрошњу енергије) неопходно означавање енергетске ефикасности;
- динамику обавезног увођења ознака и испуњавања минималних захтева енергетске ефикасности за различите врсте уређаја и опреме.

У производе из става 1. овог члана, не спадају они производи који се на тржишту продају као половна роба (second-hand производи), средства транспорта људи или робе.

Овај закон не примењује се на плочице или њима сличне ознаке постављене на производ из безбедносних разлога.

Члан 40.

Министар, за производе из члана 39. став 1. овог закона, на предлог Агенције прописује:

- 1) начин означавања и изглед ознаке енергетске ефикасности и облик и садржај листа са подацима о производу, за сваки тип производа из члана 39. став 1. овог закона;
- 2) обавезну техничку документацију, довољну да би се омогућила оцена тачности информација садржаних на етикети са ознаком енергетске ефикасности и листу са подацима о производу;
- 3) минималне захтеве њихове енергетске ефикасности;
- 4) методологију одређивања класе њихове енергетске ефикасности и,

- 5) рокове у којима домаћи произвођачи морају да испуне прописане минималне захтеве енергетске ефикасности опреме и уређаја које производе.

Члан 41.

Производи из члана 39. став 1. овог закона могу бити стављени на тржиште само ако испуњавају захтеве еко - дизајна утврђене техничким прописом, ако је њихова усклађеност утврђена у прописаном поступку и ако су означени у складу са прописом који се односи на ту групу производа.

Захтеве еко-дизајна из става 1. овог члана утврђује Министар уз сагласност министра надлежног за послове животне средине.

Члан 42.

Испоручиоци производа из члана 39. став 1. овог закона обавезни су да пре стављања у промет обезбеде да:

- 1) ти производи испуњавају прописане минималне захтеве енергетске ефикасности, као и
- 2) те производе испоручују означене одговарајућим ознакама које описују класу њихове енергетске ефикасности и са листом са подацима о производу.

Члан 43.

Ознака енергетске ефикасности производа из члана 39. став 1. овог закона мора да:

- 1) садржи податке о количини енергије коју производи користе при прописаним условима рада,
- 2) визуелно указује класу њихове енергетске ефикасности и то од најнижих до највиших вредности енергетске ефикасности за дати тип производа
- 3) садржи и остале податке који потрошачу приказују битна својства уређаја и опреме као и потрошњу битних ресурса неопходних за рад производа.

Испоручиоци односно продавци су дужни да ознаку енергетске ефикасности производа поставе на уочљиво место на производу, и то без коришћења етикета, симбола и описа који могу да изазову заблуду код потрошача, као и да лист са подацима о производу буде доступан у брошури или другом штампаном материјалу који при продаји прати производ.

Сви испоручиоци су дужни су да обезбеде да сви промотивни материјали о производима из члана 39. став 1. овог закона у којима се описују специфични технички параметри производа, тј. технички приручници и брошуре произвођача, било да су у штампаном облику или приказани у визуелним медијима, купцима пруже потребне информације о потрошњи енергије и класи енергетске ефикасности производа.

Ознака енергетске ефикасности мора имати изглед и бити постављена на начин прописан актом министра из члана 40. овог закона.

Члан 44.

Министарство надлежно за послове трговине, у складу са овим законом, надлежно је за издавање потврде на право за коришћење ознаке енергетске ефикасности производа.

За стицање права на коришћење ознаке енергетске ефикасности производа, испоручиоци су обавезни да министарству надлежном за послове трговине поднесу захтев који ће у склопу техничке документације, осим општих података о производима, садржати податке и цртеже компоненти производа које значајно утичу на количину употребљене енергије, као и резултате мерења количине употребљене енергије и нивоа енергетске ефикасности која су извршена у складу са важећим стандардима.

Испоручиоци производа из члана 39. став 1. овог закона су дужни да за сваки производ појединачно, при његовој испоруци, без накнаде, обезбеде трговцу и ознаку енергетске ефикасности и листу са подацима.

Техничку документацију из става 2. овог закона испоручилац је дужан да у електронском облику стави на располагање органу надлежном за надзор, у смислу овог закона, у року од 10 дана од дана пријема захтева.

Испоручилац је дужан да, ради остваривања инспекцијског надзора, техничку документацију из става 2. овог члана, има на располагању у периоду од најмање пет година после датума производње последњег производа на који се та документација односи.

Члан 45.

У случају продаје, изнајмљивања или куповине на рате производа из члана 39. став 1. овог закона преко интернета, каталога или на други сличан начин продаје на даљину, продавац је дужан да купцу, пре куповине производа, пружи податке о ознаци енергетске ефикасности производа и лист са подацима о производу.

При оглашавању производа из става 1. овог члана продавац, односно испоручилац је дужан да прикаже податке и да информације из члана 43. став 1 овог закона.

2. Зграде

Члан 46.

Нове зграде или постојеће зграде, јединице зграда и елементи зграда предвиђене за реконструкцију или већу енергетску санацију, у складу са врстом и наменом, морају бити пројектоване, односно реконструисане или санирани на начин који обезбеђује да се за време употребе могу испунити прописани захтеви енергетске ефикасности, односно прописана енергетска својства зграде и елемената зграде.

Обавеза из става 1. овог члана не односи се на зграде које посебним прописом одреди министар надлежан за послове грађевинарства.

Члан 47.

Методологија за израчунавање енергетских својстава зграде, укључући и енергетска својства зграде са скоро нултом потрошњом енергије, као и дозвољена енергетска својства нових и реконструисаних зграда или зграда подвргнутих већој енергетској санацији, прописује министар надлежан за послове грађевинарства.

Министар надлежан за послове грађевинарства сваке друге године разматра потребу ревидирања прописаних дозвољених енергетских својстава нових и реконструисаних зграда и зграда предвиђених за већу енергетску санацију, полазећи од јединствене методологије која уважава трошковно оптималне нивое и економски век трајања зграде, при чему анализа трошкова и добити, израчуната за дати период мора бити позитивна.

Трошковно оптимални нивои из става 2. овог члана су најнижи трошкови који се одређују узимајући у обзир инвестиционе трошкове који су у вези са енергијом, трошкове одржавања и оперативне трошкове (укључујући трошкове за енергију и енергетске уштеде, категорију зграде о којој је реч и приходе од произведене енергије), где је то примењиво, као и трошкове одлагања, где је то примењиво.

Економски век трајања зграде из става 2. овог члана представља процењени век трајања зграде као целине, ако су захтеви у погледу енергетске ефикасности постављени за зграду као целину, или на процењени економски век трајања елемента зграде, ако су захтеви у погледу енергетске ефикасности постављени за елементе зграде.

Дозвољена енергетска својства наведена у ставу 1. овог члана односе се и на јединице зграда.

Дозвољена енергетска својства наведена у ставу 1. овог члана се односе и на елементе зграде, узимајући у обзир њихову техничку и економску функционалност.

Члан 48.

Влада на предлог министра за послове грађевинарства усваја планове повећања броја зграда са скоро нултом потрошњом енергије.

Планови из става 1. овог члана доносе се по динамици из члана 9. овог закона.

Члан 49.

Уз захтев за издавање грађевинске дозволе за зграде из члана 46. овог закона, подносилац захтева је дужан да, као саставни део техничке документације, приложи елаборат о енергетској ефикасности зграде, у складу са законом којим се уређује изградња објеката

Елаборатом из става 1. овог члана се доказује да ће зграде испуњавати захтеве за прописана енергетска својства из члана 46. овог закона.

Елаборатом из става 1. овог члана који се подноси за изградњу нових зграда, требало би, ако су расположиви, узети у обзир техничку, еколошку и економску изводљивост следећих високоефикасних система,:

- 1) децентрализовани системи снабдевања енергијом, засновани на коришћењу енергије из обновљивих извора енергије;

- 2) системи за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије;
- 3) даљински системи за грејање или хлађење или системи за блоковско грејање или хлађење, који у целини или делимично користе енергију из обновљивих извора, и
- 4) системе са топлотним пумпама.

Изглед и садржај елабората из става 1. прописује министар надлежан за послове грађевинарства.

Члан 50.

Енергетска својства постојеће зграде утврђују се енергетским прегледом зграде, а доказују извештајем о енергетском прегледу зграде, који у виду извода садржи сертификат о енергетским својствима зграде.

Изглед и садржај сертификата о енергетским својствима зграде, прописује министар задужен за послове грађевинарства.

Члан 51.

Уз захтев за издавање употребне дозволе за зграде из члана 46. овог закона, подносилац захтева је дужан да, као саставни део техничке документације, приложи сертификат о енергетским својствима зграде, у складу са законом којим се уређује изградња објеката.

Употребна дозвола за зграде из члана 46. овог закона, која се издаје у складу са законом којим се уређује изградња објеката, не може се издати за зграду која не испуњава минималне захтеве енергетске ефикасности прописане актом министра надлежног за послове грађевинарства из члана 47. став 1. овог закона.

Члан 52.

Министар надлежан за послове грађевинарства посебним решењем овлашћује привредна друштва, односно друга правна лица, да могу да израђују елаборате о енергетској ефикасности зграде и издају сертификате о енергетским својствима зграде.

Члан 53.

Обавези поседовања сертификата о енергетским својствима зграде подлежу и зграде са корисном површином већом од 500 m², које користе органи државне управе и други органи Републике Србије, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе као и друге јавне службе које користе зграде у јавној својини.

Обавези поседовања сертификата о енергетским својствима зграде, односно јединице зграде подлежу и зграде у случају промене намене, промене власника или уколико су намењене за издавање, као и јединице зграде.

Издавање сертификата за јединицу зграде може се спровести на основу:

- 1) заједничког сертификата за целу зграду;
- 2) оцени друге поредиве јединице зграде са истим енергетским својствима у истој згради.

Издавање сертификата за породичну зграду може се спровести на основу оцене сертификата зграде сличног типа и величине.

Обавеза из става 1. и 2. овог члана не односи се на зграде које посебним прописом одреди министар надлежан за послове грађевинарства.

Трошкове енергетског прегледа и издавања сертификата за зграде из става 1. овог члана сноси обвезник вршења енергетског прегледа, уколико овим законом није друкчије прописано.

Члан 54.

Агенција води и ажурира регистар издатих сертификата о енергетским својствима зграда и јединица зграда.

Агенција је у обавези да у обрасцу који прописује Министар, два пута годишње поднесе извештај о променама у регистру из става 1. овог члана.

Привредна друштва, односно друга правна лица овлашћена за издавање сертификата дужна су да најкасније у року од 30 дана од дана издавања сертификата о енергетском прегледу зграде или јединица зграде, доставе Агенцији податке о спроведеном енергетском прегледу зграде или јединица зграде, у обрасцу и на начин који пропише Министар.

Члан 55.

Власник зграде коју користе државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе као и друге јавне службе и коју учестало посећују грађани, по изградњи нове или реконструкцији постојеће зграде, у смислу члана 46. овог закона, дужан је да у обрасцу и на начин који пропише министар надлежан за послове грађевинарства, на уочљивом и за јавност јасно видљивом месту у згради истакне извод из сертификата о енергетски својствима зграде који ће садржати ознаку енергетског разреда зграде.

Инвеститор, продавац или закуподавац изграђене зграде или јединице зграде дужан је да при продаји зграде, односно јединице зграде или издавању исте у закуп, купцу или закупцу преда сертификат о енергетским својствима зграде или оверен препис тог сертификата, уколико зграда подлеже обавези вршења енергетског прегледа сагласно одредбама закона.

Обавеза инвеститора, продавца или закуподавца изграђене зграде или јединице зграде о предавању сертификата о енергетским својствима настаје са закључењем уговора о купопродаји односно закупу зграде или јединице зграде.

Приликом оглашавања продаје или издавања зграде или јединице зграде у јавним медијима, оглас садржи и информацију о енергетским својствима зграде.

Члан 56.

Обвезници система енергетског менаџмента из члана 12. тачка 4) овог закона дужни су да, након извршеног енергетског прегледа зграде, по добијању сертификата о енергетским својствима зграде, у обрасцу и на начин који пропише министар надлежан за послове грађевинарства, на уочљивом месту у згради истакну извод из сертификата о енергетским својствима зграде који ће садржати ознаку енергетског разреда зграде.

Обвезници система енергетског менаџмента из става 1. овог члана плановима и програмима рационалне употребе енергије које доносе на основу овог

закона, обезбеђују спровођење препорука садржаних у сертификату о енергетским својствима зграда, за период важења издатог сертификата.

Члан 57.

Сви власници зграде, односно власници станова у згради која је, на основу спроведног енергетског прегледа, сврстана у један од енергетских разреда, као и обвезници система менаџмента енергијом, у смислу члана 12. тачка 4) овог закона дужни су да најмање једном у десет година понове енергетски преглед зграде, односно јединице зграде.

Члан 58.

Обавеза инвеститора је да грејну инсталацију сваке новоизграђене зграде, предвиђене за прикључење на систем даљинског грејања или централизованог систем снабдевања топлотном енергијом, опреми уређајима за регулацију и уређајима за мерење предате топлотне енергије, а за сваку јединицу зграде и за свако грејно тело грејне инсталације, уређајима за контролисану регулацију предаје топлотне енергије.

Сви уграђени уређаји за мерење предате топлотне енергије морају претходно бити оверени од стране овлашћеног тела, односно Дирекције за мере и драгоцене метале.

Одредбе ст. 1 и 2. овог члана сходно се примењују и на системе за даљинско и централизовано хлађење зграда.

V. МИНИМАЛНИ ЗАХТЕВИ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ У ПРОИЗВОДЊИ, ПРЕНОШЕЊУ И ДИСТРИБУЦИЈИ ЕЛЕКТРИЧНЕ И ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ИСПОРУЦИ ПРИРОДНОГ ГАСА

1. Електрична и топлотна енергија

Члан 59.

Нова и ревитализована постројења за производњу, односно системи за преношење и системи за дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије, морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности.

Влада, на предлог Министра ближе прописује минималне захтеве енергетске ефикасности (минимални степен корисности постројења за производњу, минимални степен корисности система за преношење и дистрибуцију енергије и др.), које морају да испуњавају нова и ревитализована постројења и системи из става 1. овог члана, а у зависности од типа и снаге тих постројења, односно величине система.

Члан 60.

Уз захтев за издавање енергетске дозволе за изградњу нових или реконструкцију постојећих постројења за производњу топлотне или електричне

енергије, сагоревањем фосилних односно обновљивих горива, подносилац захтева је дужан да приложи елаборат о енергетској ефикасности постројења који мора да садржи и техно-економску анализу повећања енергетског степена корисности постројења који би се остварио коришћењем комбиноване производње електричне и топлотне енергије.

Министар ближе прописује садржај и форму елабората о енергетској ефикасности постројења за производњу топлотне или електричне енергије.

Члан 61.

Уз захтев за добијање грађевинске дозволе за изградњу нових или реконструкцију старих система или делова система за преношење, односно дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије, инвеститор је дужан као саставни део техничке документације приложи и елаборат о енергетској ефикасности система за преношење, односно система за дистрибуцију енергије, којим се доказује да ће бити испуњен захтев о прописаној минималној енергетској ефикасности система, односно да ће планирани степен корисности тих система бити већи од или једнак вредности прописаној актом Владе из члана 59. став 2. овог закона.

2. Мерење и обрачун потрошње енергије

Члан 62.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе дужни су да усвоје, тарифни систем за услуге даљинског грејања, који ће цену услуге грејања обрачунавати на основу измерене, стварно предате топлотне енергије.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе дужни су да купце топлотне енергије обавесте о почетку примене тарифног система из става 1. овог члана и на јасан и разумљив начин купцу образложе методологију формирања цене услуге грејања.

Члан 63.

У одређивању цена појединих тарифних елемената у тарифним системима за пренос и дистрибуцију електричне енергије, односно за дистрибуцију топлотне енергије, могу се користити само вредности губитака које нису веће од вредности максималних губитака дозвољених актом Владе из члана 59. став 2. овог закона.

Члан 64.

Дистрибутери енергије, оператори дистрибутивних система и привредна друштва у малопродаји енергије, обавезни су да на захтев Министарства, који се не може поставити чешће од једном годишње, у обрасцу који прописује Министар доставе обједињене статистичке податке о енергији испорученој купцима енергије, а који осим тренутних и података из ранијег периода о укупној крајњој потрошњи енергије, могу да укључе и динамику потрошње енергије, профиле оптерећења, потрошњу по постојећим категоријама, групама и географским локацијама потрошача.

Члан 65.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше дистрибуцију електричне енергије дужна су да:

- 1) крајњим купцима, за сваку јединицу зграде обезбеде, по конкурентним ценама, понуду и уградњу уређаја за мерење предате количине електричне енергије, који пружа податке о стварно предатој количини електричне енергије и тачном времену предаје електричне енергије,
- 2) примене тарифни систем који се базира на измереној предатој количини електричне енергије.

Члан 66.

Јавна комунална предузећа и друга привредна друштва која врше дистрибуцију топлотне енергије дужна су да:

- 1) дефинишу све услове и податке за израду техничке документације за пројектовање, уградњу и реконструкцију термотехничких инсталација, а нарочито предвиде постављање уређаја:

(1) за регулацију и уређаја за мерење предате топлотне енергије за сваку јединицу зграде;

(2) за контролисану регулацију предаје топлотне енергије на сваком поједином грејном телу;

- 2) приликом успостављања новог прикључка, у смислу повезивања зграде на даљински систем грејања:

(1) на делу инсталације дистрибутивног система, а непосредно испред места повезивања са унутрашњим грејним инсталацијама зграде, уграде:

– уређај за мерење предате количине топлотне енергије, који обезбеђује тачне податке о стварно предатој количини топлотне енергије и тачно време предаје топлотне енергије згради;

– уређај за аутоматску регулацију предаје топлотне енергије згради;

(2) изврше контролу исправности свих већ уграђених мерних уређаја за мерење предате топлотне енергије згради;

- 3) за зграде већ прикључене на систем даљинског грејања, на делу инсталације дистрибутивног система, непосредно испред места повезивања са унутрашњим грејним инсталацијама зграде, уграде:

(1) уређај за мерење предате количине топлотне енергије, који обезбеђује тачне податке о стварно предатој топлотној енергији и тачно време предаје топлотне енергије згради;

(2) уређај за аутоматску регулацију предате топлотне енергије згради,

(3) врше редовну контролу исправности уграђених уређаја за мерење предате топлотне енергије згради и о томе воде евиденцију;

- 4) за објекте већ прикључене на систем даљинског грејања, на захтев власника зграде, односно јединице зграде:
- (1) обезбеде понуду да, уколико техничке могућности то дозвољавају и уколико је то економски исплативо, грејну инсталацију опреме уређајем, односно уређајима за мерење предате топлотне енергије, који обезбеђују тачне податке о стварно предатој количини топлотне енергије и тачно време предаје енергије за сваку јединицу зграде
  - (2) у случају да су друга привредна друштва, односно правна лица која испуњавају услове прописане законом, опремила грејну инсталацију уређајима за мерење предате топлотне енергије, изврше преглед уграђене опреме и ако установе да уграђена опрема обезбеђује тачне податке о стварно предатој количини топлотне енергије и пружа могућност бележења времена предаје енергије за сваку јединицу зграде изврше технички пријем уграђене опреме;
- 5) примене тарифни систем из члана 62. став 1. овог закона, у року који пропише надлежни орган јединице локалне самоуправе, који не може бити дужи од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Услове из става 1. тачка 4) подтачка (1) овог члана, под којима би опремање грејне инсталације мерним уређајима било технички неизводљиво или у односу на дугорочно процењену уштеду енергије није економски исплативо, прописује Министар.

Право власништва, обавеза одржавања и сервисирања уређаја за мерење предате топлотне енергије сваком делу објекта и други имовинско-правни односи регулишу се посебним уговором који се закључује између власника дела објекта и јавног предузећа или привредног друштва које врши дистрибуцију топлотне енергије.

Члан 67.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше дистрибуцију електричне или топлотне енергије, дужна су да једном месечно уз или на рачуну за испоручену енергију информишу купца енергије о: количини енергије коју је купац преузео током претходног месеца, тренутној цени енергије, укупно преузетој количини енергије као и тренду месечних преузимања енергије током 12 месеци који претходе посматраном периоду, односу преузетих количина енергије у претходном месецу и истом месецу претходне године односу количине енергије коју је он преузео и просечне количине енергије коју преузимају купци исте категорије, начинима да купци добију информације о доступним мерама побољшања енергетске ефикасности, списку мера које купци могу да предузму у циљу уштеде енергије, као и о другим подацима који могу бити од значаја за рационалну употребу енергије.

3. Испорука природног гаса

Члан 68.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше испоруку природног гаса, дужна су да:

- 1) крајњим купцима, за сваку јединицу зграде повезану са инсталацијом обезбеде, по конкурентним ценама, понуду и уградњу уређаја за тачно мерење предате количине природног гаса и који пружа податке о тачном времену предаје природног гаса,
- 2) примене тарифни систем који се базира на измереној предатој количини природног гаса.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше испоруку природног гаса, дужна су да једном месечно уз или на рачуну за испоручени гас информичу купца природног гаса о: количини гаса коју је купац преузео током претходног месеца, тренутној цени гаса, укупно преузетој количини гаса као и тренду месечних преузимања гаса током 12 месеци који претходе посматраном периоду, односу преузетих количине гаса у претходном месецу и истом месецу претходне године,, о односу количине природног гаса коју је он преузео и просечне количине природног гаса коју преузимају купци исте категорије, начинима да купци добију информације о доступним мерама побољшања енергетске ефикасности, списку мера које купци могу да предузму у циљу уштеде природног гаса, као и о другим подацима који могу бити од значаја за рационалну употребу природног гаса.

4. Енергетски преглед система за грејање и котлова

Члан 69.

Власници котлова, као и закупци или корисници котлова по другом правном основу, односно других ложишта топлотне снаге веће од 20 kW дужни су да обезбеде спровођење редовних енергетских прегледа процеса сагоревања у тим котловима, односно ложиштима у циљу утврђивања степена корисности котла, односно других ложишта, као и да предузимају мере са циљем достизања вредности прописаних величина стања процеса сагоревања.

Власници котлова или корисници котлова по другом правном основу чији котлови представљају саставни део система за грејање зграде односно јединице зграде, дужни су да истовремено са прегледом котла спроведу и преглед система за грејање ради утврђивања финансијско исплативих мера повећања његове ефикасности.

Министар ближе прописује обавезу прегледа котлова односно других ложишта из става 1. овог члана, као и система за грејање из става 2. овог члана, граничне вредности и начин утврђивања степена корисности, граничне вредности величина стања процеса сагоревања, рокове вршења прегледа, садржај извештаја и начин евидентирања података добијених мерењима.

Енергетски преглед котла, односно ложишта из става 1. овог члана обављају овлашћена правна лица у складу са актом Министра из става 3. овог члана.

5. Енергетски преглед система за климатизацију

Члан 70.

Власник зграде или јединице зграде у којем је уграђено систем за климатизацију, номиналне расхладне снаге веће од 12 kW дужан је да обезбеди спровођење редовних енергетских прегледа тог система.

Министар ближе прописује обавезу прегледа система из става 1. овог члана, начин и рокове вршења енергетског прегледа, садржај извештаја о извршеном прегледу и начин евидентирања података добијених мерењима.

Енергетски преглед система из става 1. овог члана обавља овлашћено правно лице у складу са прописом из става 2. овог члана.

VI. ПОДСТИЦАЈИ ЗА ЕФИКАСНО КОРИШЋЕЊЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 71.

Надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе својим актом може утврдити посебне финансијске и друге подстицаје за реализацију пројеката и других активности за ефикасно коришћење енергије на својој територији, као и оснивање сопствених фондова и коришћење средстава из постојећих сопствених фондова, у складу са законом и прописима који регулишу рад ових органа.

О својим активностима у смислу става 1. овог члана, надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе дужан је да у циљу вођења националне евиденције обавести Министарство и на захтев Министра достави информације о спроведеним активностима.

При утврђивању финансијских и других подстицаја за побољшање енергетских својстава нових и постојећих зграда надлежни орган узима у обзир трошковно оптималне нивое из члана 47. став 3 овог закона.

1. Обавезе јавног сектора

Члан 72.

Јавни сектор треба да својим примером покаже другим секторима потрошње енергије како треба да се спроводи имплементација аката којима се утврђује политика рационалне употребе енергије, мера за побољшање енергетске ефикасности, односно како да се врши размена искустава најбоље праксе, као што је спровођење јавних набавки које уважавају критеријум енергетске ефикасности.

Сви органи и институције јавног сектора, укључујући јавна предузећа, одговорни су за рационалну употребу енергије и предузимање потребних мера за побољшање енергетске ефикасности у зградама које они користе, ограничавајући се на економски оправдане мере које стварају највеће енергетске уштеде у најкраћем временском периоду.

Мере рационалне употребе енергије за органе, организације и службе из става 2. овог члана, поред активности усмерених на повећање ефикасног коришћења енергије, обухватају и упознавање запослених са мерама рационалне употребе и ефикасног коришћења енергије и начинима њихове примене и успостављање и примену критеријума ефикасног коришћења енергије при набавци роба и услуга.

Листу мера ефикасног коришћења енергије из става 2. овог члана и смернице за њихово спровођење утврђује Министар.

Члан 73.

Наручиоци јавне набавке у поступку јавне набавке роба и услуга утврђеним законом којим се уређују услови, начин и поступак јавних набавки, дужни су да приликом одлучивања о избору понуђача узму у обзир и енергетску ефикасност роба и услуга и настојаће да у набавци добара набављају такве производе који припадају највишој класи енергетске ефикасности.

Процена енергетске ефикасности роба и услуга из става 1. овог члана врши се на основу методологије коју утврђује Министар.

Члан 74.

Приликом куповине или закупа зграда, односно објеката или јединица зграда за потребе органа, организација и јавних предузећа из члана 93. став 1. овог закона као критеријум за одлучивање купац мора да узме у обзир и енергетску ефикасност зграда, односно објеката или јединица зграда.

2. Пореске, царинске и друге олакшице

Члан 75.

За правна и физичка лица која примењују технологије, производе и стављају у промет производе који доприносе ефикаснијем коришћењу енергије могу се утврдити пореске, царинске и друге олакшице, под условима и у складу са законом и другим прописима којима се уређују порези, царине и друге дажбине.

3. Обновљиви извори енергије

Члан 76.

Мером ефикасног коришћења енергије, у смислу овог закона, сматра се и употреба обновљивих извора енергије за производњу електричне односно топлотне енергије, под условом да:

- 1) се произведена електрична односно топлотна енергија користи делимично или у потпуности за задовољавање потреба објекта у коме се енергетски објекат налази и
- 2) обновљиви извор енергије већ није обухваћен мером подстицаја или ако електрична односно топлотна енергија произведена из обновљивог извора није намењена продаји.

4. Енергетска услуга

Члан 77.

Енергетска услуга, у смислу овог закона, је услуга која обухвата активности и радње које доводе до проверљивог и мерљивог или процењивог повећања енергетске ефикасности објеката, техничких система, производних процеса, приватних и јавних услуга, односно уштеде енергије и повећања економских ефеката. Ове услуге обично се заснивају на примени енергетски ефикасне

технологије, односно поступака којима се постижу уштеде енергије и други пратећи позитивни ефекти.

Енергетску услугу пружа ЕСКО или друго правно лице на основу уговора о енергетској услузи или другог одговарајућег уговора. Енергетска услуга може обухватити енергетски преглед, пројектовање, грађење, реконструкцију, енергетску санацију, одржавање објеката, као и управљање и надзор над коришћењем енергије.

Право на обављање делатности пројектовања, грађења, реконструкције и одржавања објекта остварује се по посебним прописима.

Агенција ће промовисати развој енергетских услуга на тржишту Републике Србије и чинити јавно доступним редовно ажуриране листе испоручилаца енергетских услуга и врсте енергетских услуга које они нуде.

Члан 78.

Уговор о енергетској услузи је уговор који се, сагласношћу воља, закључује између корисника енергетске услуге (у даљем тексту: корисник) и извршиоца енергетских услуга (уобичајено је то ЕСКО) (у даљем тексту: извршилац) за примену појединих мера побољшања енергетске ефикасности.

Уговор из става 1. овог члана сачињава се у писаној форми и нарочито садржи податке о:

- 1) наручиоцу енергетских услуга;
- 2) извршиоцу енергетских услуга;
- 3) трећој страни ако она учествује у финансирању енергетских услуга;
- 4) уговорном објекту или објектима;
- 5) основним енергетским потребама;
- 6) процени енергетског стања;
- 7) референтном периоду у односу на који се рачуна уштеда енергије;
- 8) потрошњи енергије у референтном периоду;
- 9) гарантованим уштедама енергије и поступцима за утврђивање уштеда;
- 10) начину финансирања улагања у мере побољшања енергетске ефикасности;
- 11) начину одређивања и плаћања накнаде за енергетску услугу и
- 12) другим правима и обавезама уговорних страна.

Средства за извођење енергетских услуга обезбеђује извршилац, у целости или делимично, из властитих извора или од трећих лица.

Висина трошкова извршиоца, односно вредност улагања за уведене мере побољшања енергетске ефикасности одређују се и плаћају извршиоцу према уговором одређеном нивоу побољшања енергетске ефикасности.

Трошкови извршиоца и вредност улагања у примену мера побољшања енергетске ефикасности из става 4. овог члана плаћају се односно враћају извршиоцу из уштеда остварених у потрошњи енергије у референтном периоду из става 2. тачка 7) овог члана.

Извршилац енергетских услуга, односно трећа страна сноси, у потпуности или делом, финансијски, технички и комерцијални ризик реализације енергетске услуге.

Права и обавезе уговорних страна из става 1. овог члана одређују се и врше у складу са законом којим се уређују облигациони односи, ако овим законом није другачије прописано. Министар прописује облик и структуру модела уговора за поједине врсте енергетских услуга које се врше у смислу става 1 и 2. овог члана, а финансирају се средствима Фонда.

5. Транспорт

Члан 79.

Насеља са више од 100.000 становника дужна су да донесу програме промоције и унапређења система јавног превоза.

Члан 80.

Садржај програма унапређења јавног превоза, из члана 100. овог закона на предлог Агенције прописује Министар.

Програм садржи нарочито:

- 1) Предлог техничких мера унапређења јавног превоза;
- 2) Предлог финансијских мера популаризације јавног превоза;
- 3) Процену повећања броја корисника јавног превоза;
- 4) Процене уштеда енергије;
- 5) Примену обновљивих извора енергије (биодизел и др.).

Програми из става 1. овог члана доносе се на период од три године, и достављају Министарству, израђени као самосталан документ или као део плана из члана 16. тачка 3) овог закона.

Члан 81.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе дужни су да, где год је то технички изводљиво и економски оправдано, обезбеде посебне траке за кретање возила јавног превоза, као и посебне траке за кретање бицикала.

Одредбу става 1. овог члана локалне самоуправе дужне су да примењују посебно приликом реконструкције постојећих и планирања нових саобраћајница

Члан 82.

Министарство надлежно за послове саобраћаја је дужно да унапређује и промовише интермодални транзит робе.

VII. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

1. Инспекцијски надзор

Члан 83.

Инспекцијски надзор обухвата надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона који се односе на систем менаџмента енергијом, вршење енергетског прегледа и контролу да ли зграде, уређаји, опрема и производи у промету испуњавају минималне захтеве енергетске ефикасности, односно да ли имају ознаке енергетске ефикасности прописане овим законом.

Члан 84.

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство преко инспектора за контролу спровођења система менаџмента енергијом.

Инспекцијски надзор који обухвата контролу техничких уређаја и опреме у промету у смислу испуњавања минималних захтева енергетске ефикасности, односно да ли имају ознаке енергетске ефикасности, као и услове еко дизајна прописане овим законом врше тржишни инспектори, чија су овлашћења и дужности уређени законом којим се уређује област трговине.

Члан 85.

Послове инспектора за контролу спровођења система менаџмента енергијом може да обавља лице које има лиценцу енергетског менаџера и најмање три године радног искуства у струци.

Инспектор је самосталан у свом раду у границама овлашћења утврђених законом и другим прописима и за свој рад лично је одговоран.

Министар ближе прописује образац и садржину легитимације инспектора из става 1. овог члана.

Члан 86.

Инспектор за контролу спровођења система менаџмента енергијом врши надзор на објектима на којима обвезници менаџмента енергијом имају право власништва или закупа.

У вршењу инспекцијског надзора, инспектор за контролу спровођења система менаџмента енергијом је дужан да:

- 1) проверава квалификације лица који обављају послове енергетског сарадника и енергетских менаџера;
- 2) проверава тачност и веродостојност извештаја о спровођењу мера ефикасног коришћења енергије које енергетски менаџери достављају Министарству, укључујући и проверу доношења планова и годишњих програма рационалне употребе енергије из члана 16. тач. 3) и 5) у роковима у којима се ти планови и програми доносе;
- 3) врши и друге провере обвезника менаџмента енергијом;
- 4) проверава да ли енергетске прегледе спроводи правно лице које у складу са овим законом има обавезу вршења истих.

2. Овлашћења инспектора

Члан 87.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор за контролу спровођења система менаџмента енергијом има овлашћење да:

- 1) наложи да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у примереном року који одреде, и
- 2) предузима друге радње у складу са законом.

Члан 88.

Правно или физичко лице коме је решењем инспектора наложено отклањање недостатака и неправилности дужно је да писмено обавести инспектора о отклањању недостатака и неправилности у року који је одређен решењем.

Члан 89.

Тржишни инспектор је овлашћен да врши контролу да ли су уређаји и опрема у продаји означени у складу са овим законом и актом Владе из члана 39. овог закона, као и да ли испоручиоци поседују потребну пратећу документацију из члана 40. тачка 2) овог закона.

Тржишна инспекција је овлашћена да захтева и проверу означене енергетске ефикасности било ког појединачног уређаја и опреме који се пуштени у продају.

Проверу из става 2. овог члана, на захтев тржишне инспекције, врше тела за оцењивање усаглашености која су акредитована у складу са законом којим се уређује област акредитације.

Трошкови провере из става 2 овог члана подмирују се из државног буџета.

Тржишни инспектор има овлашћење да изда решење да се серија техничких уређаја и опреме који не испуњавају услове прописане овим законом, повуче из продаје.

Члан 90.

Инспектор за контролу спровођења система менаџмента енергијом не може да припрема или да учествује у изради техничке документације и вршењу контроле техничке документације за пројекте повећања енергетске ефикасности над којима врши инспекцијски надзор и да врши стручни надзор у реализацији пројеката повећања енергетске ефикасности над којима врши инспекцијски надзор.

Члан 91.

Инспектор за контролу спровођења система менаџмента енергијом не може да припрема или учествује у изради програма и планова рационалне употребе и ефикасног коришћења енергије, као и извештаја енергетских менаџера обвезника енергетског менаџмента над којима врши инспекцијски надзор.

Члан 92.

Правно лице, односно предузетник је дужан да омогући инспектору за контролу спровођења система менаџмента енергијом несметано извршавање инспекцијског надзора, да му дозволи улазак у објекте који су предмет инспекцијског надзора, као и да му стави на располагање све захтеване податке, документа и извештаје потребне за вршење инспекцијског надзора.

Члан 93.

На решење инспектора за контролу спровођења система менаџмента енергијом може се изјавити жалба Министру, у року од 15 дана од дана пријема решења.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 94.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице које:

- 1) пусти у промет енергетске производе и опрему који не задовољавају минималне захтеве енергетске ефикасности, односно који немају ознаке класе енергетске ефикасности (чл. 40. тач. 3) и 4);
- 2) пусти у промет енергетске производе који не испуњавају услове еко дизајна производа утврђене техничким прописом и ако нису означени у складу са прописом који се односи на ту групу производа (члан 41).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Члан 95.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ јавно предузеће или друго привредно друштво, које врши дистрибуцију електричне енергије, ако не поступи по одредбама члана 65. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у јавном предузећу или другом привредном друштву које врши дистрибуцију електричне енергије, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Члан 96.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ јавно предузеће или друго привредно друштво, које врши дистрибуцију топлотне енергије, ако не поступи по одредбама члана 66. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у јавном предузећу или другом привредном друштву које врши дистрибуцију топлотне енергије, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

2. Прекршаји

Члан 97.

Одговорно лице у надлежном органу које изда употребну дозволу за изграђену или реконструисану зграду без поднетог сертификата о својствима зграде издатог од овлашћене организације или у случају да се сертификатом о својствима зграде утврђује да зграда не испуњава минималне захтеве енергетске ефикасности прописане актом министра надлежног за послове грађевинарства из члана 47. овог закона, казниће се за прекршај затвором до 60 дана и новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара (члан 51).

Члан 98.

Одговорно лице у надлежном органу које изда енергетску дозволу за изградњу нових или ревитализацију постојећих постројења за производњу топлотне или електричне енергије, без, у прописаној форми, поднетог елабората о енергетској ефикасности постројења, казниће се за прекршај затвором до 60 дана и новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара (члан 60).

Члан 99.

Одговорно лице у надлежном органу које изда грађевинску дозволу за изградњу нових или реконструкцију постојећих постројења за производњу топлотне или електричне енергије без, у прописаној форми поднетог елабората о енергетској ефикасности постројења или у случају да се елаборатом о енергетској ефикасности постројења утврђује да постројење не испуњава минималне захтеве енергетске ефикасности постројења, односно нетачно прикаже да ће планирани степен корисности постројења бити већи или једнак вредности прописаној у акту Владе из члана 59. став 2. овог закона, казниће се за прекршај казном затвора до 60 дана и новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара (члан 61).

Члан 100.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице које:

- 1) одбије да учествује у спровођењу система енергетског менаџмента (члан 12);
- 2) не обавести купце енергије о преузетој количини енергије (члан 67);
- 3) не изврши преглед котла, односно других ложишта (члан 69);
- 4) не изврши преглед система за припрему ваздуха за климатизацију простора (члан 70).

За прекршај из става 1. тач. 1) и 2) овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. тач. 3) и 4) овог члана казниће се и физичко лице новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара

Члан 101.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице као обвезник енергетског менаџмента, које Министарству одбије да достави на увид извештај о спроведеном енергетском прегледу (члан 30).

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице уписано у регистар овлашћених енергетских саветника које Министарству одбије да достави на увид извештај о енергетском прегледу које је то правно лице обавило (члан 30).

За прекршај из ст. 1 и 2. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Члан 102.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај овлашћени енергетски саветник физичко лице које Министарству одбије да достави на увид извештај о спроведеном прегледу који је то лице обавило (члан 30).

Члан 103.

Новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај овлашћени енергетски саветник физичко лице које:

- 1) у извештају о спроведеном енергетском прегледу изнесе нетачне, односно непотпуне податке (члан 25.);
- 2) потпише извештај о спроведеном енергетском прегледу који није извршио;
- 3) да лажну изјаву да се не налази у конфликту интереса (члан 29. став 3.);
- 4) користи податке до којих дође приликом вршења енергетског прегледа супротно обавези поштовања правила поверљивости (члан 31).

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 104.

Предлоге за утврђивање годишњих индикативних циљева из члана 14. ст. 1 и 2. овог закона Министарство ће подносити Влади, ради разматрања и одлучивања, у роковима који омогућавају несметано доношење акционих планова за енергетску ефикасност Републике Србије, по динамици из члана 9. овог закона, односно доношење планова и програма рационалне употребе енергије обвезника система менаџмента енергијом, по динамици из члана 16. овог закона.

Прописи за спровођење овог закона из члана 12. до члана 36, затим из члана 41 до члана 70., као и из члана 78. став 6 и члана 80. став 1. овог закона донеће се у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, ако за доношење појединих прописа овим законом није прописан краћи рок.

Прописи за спровођење овог закона из чл. 39 и 40, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи за спровођење овог закона из чл. 46 до 56. овог закона донеће се у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 105.

Агенција ће у року од 8 месеци од дана ступања на снагу овог закона доставити Министарству, ради доношења:

- 1) предлоге програма за теоретску и практичну обуку физичких лица за енергетске сараднике, енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике
- 2) предлог акта о висини накнаде за похађање обуке и полагање стручног испита за енергетске менаџере, енергетске сараднике и овлашћене енергетске саветнике

- 3) предлог методологије за спровођење енергетског прегледа из члана 27. овог закона.

Члан 106.

Привредна друштва из члана 12. тач. 1), 2) и 3) ради извршавања обавеза које имају као обвезници менаџмента енергијом ускладиће правилнике о организацији и систематизацији послова, по поступку и у складу са законом којим се уређује област радних односа, најкасније у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе, надлежни органи аутономне покрајине и надлежни органи државне управе и други органи Републике Србије из члана 12. тачка 4) овог закона, ради извршавања обавеза које имају као обвезници менаџмента енергијом, ускладиће најкасније у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона, акте о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, по закону и другим прописима којима се уређује државна управа, односно по закону, статуту аутономне покрајине и другим прописима којима се уређује област покрајинске аутономије и локалне самоуправе.

Члан 107.

Обвезник система менаџмента енергијом из члана 12. овог закона ће по доношењу подзаконског акта из члана 13. тачка 2) овог закона, најкасније у року од 24 месеца од ступања на снагу тог акта именовати потребан број енергетских менаџера, односно енергетских сарадника.

Обвезник система енергетског менаџмента ће у року од 60 дана по доношењу Акционог плана за енергетску ефикасност Републике Србије из члана 9. став 1. овог закона, донети план рационалне употребе и ефикасног коришћења енергије из члана 16. тачка 3) овог закона.

Члан 108.

Одребе члана 37. овог закона примењују се по истеку 24 месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Министар ће, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, образовати комисију за утврђивање квалификација и подношење предлога за стицање звања енергетског саветника, по критеријумима и условима садржаним у акту о образовању ове комисије.

На основу предлога комисије из става 2. овог члана, министар може решењем издати привремену лиценцу за обављање послова овлашћеног енергетског саветника.

Привремена лиценца из става 3. овог члана издаје се са роком важења од три године, с тим што рок важења тако издатих лиценци у сваком случају истиче са истеком рока из става 1. овог члана.

Привремена лиценца из става 3. овог члана може се одузети решењем министра из разлога прописаних чланом 38. овог закона.

По истеку рока из става 1. овог члана лиценце за обављање послова енергетског саветника могу се издавати искључиво у складу са одредбама члана 37. овог закона.

Члан 109.

Одредбе члана 41. овог закона које се односе на еко-дизајн примењују се почев од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 110.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.